

Sygn. akt I CK 741/04

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Grzelka

SSN Marek Sychowicz

w sprawie z powództwa "M.(...)" Spółki z o.o. w K.

przeciwko Przedsiębiorstwu Handlowo-Usługowemu "T.(...)" Spółce jawnej w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 25 maja 2005 r., kasacji strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 30 czerwca 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 30 czerwca 2004 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. w ten sposób, że uchylił nakaz zapłaty wydany przez ten Sąd w dniu 4 kwietnia 2003 r. i oddalił powództwo.

Według dokonanych ustaleń treść weksla sporządzonego na urzędowym blankiecie w zakresie dotyczącym daty jego wystawienia zawiera po wydrukowanym

wyrazie „dnia” odręcznie napisaną datę „19 września 2002” oraz tekst drukowany „19...r.”. W ocenie Sądu Apelacyjnego weksel jest nieważny, skoro „został wystawiony w dniu 19 września 200219 r.”, a zatem w dacie późniejszej, niż data jego wykupienia, jaką jest 19 grudnia 2002 r.

Kasacja strony powodowej oparta została na podstawie naruszenia prawa materialnego – art.65 k.c. w zw. z art. 101 i 102 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe, Dz. U. Nr 37 poz. 282 („pr.weksl.”) przez błędną wykładnię tekstu weksla, prowadzącą do zachwiania obrotu wekslowego w przypadkach zastosowania na przełomie XX i XXI wieku blankietów, zawierających w tekście drukowanym liczbę „19”. Skarżąca Spółka wносиła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istota zagadnienia występującego w sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia kwestii, czy wykładnia oświadczenia woli zawartego w treści weksla jest prawnie dopuszczalna. Zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem pisemnym a przesłanką jego powstania jest sformalizowane oświadczenie woli. Ze względu na formalny charakter zobowiązania wekslowego jego treść musi być wyczerpująco wyrażona w dokumencie, jakim jest weksel. Formalny charakter zobowiązania wekslowego wprawdzie nie pozwala na badanie na podstawie art. 65 § 2 k.c. rzeczywistej woli stron kreujących zobowiązanie wekslowe, jednak nie wyłącza wykładni tekstu weksla. Dla ustalenia treści zobowiązania wekslowego miarodajna jest zatem nie tyle wola strony, lecz tekst weksla. Stanowisko takie wyrażone zostało już w orzecznictwie przedwojennym na tle przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowym (Dz. U. R. P. Nr 100, poz. 926) i zachowało walor dokonanej w nim wykładni, zważywszy na brak istotnych różnic między przepisami prawa wekslowego z 1924 r. z przepisami aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282). Dopuszczalność wykładni niejasnych sformułowań dokumentu wekslowego Sąd Najwyższy przyjmował między innymi w orzeczeniach z dnia 14 czerwca 1927 r. III Rw. 2324/26, PPA 1927, poz. 316; z dnia 15 września 1932 r. III 1 Rw. 1278/32, Zb. Urz. 1932, poz. 152; z dnia 10 listopada 1932 r. C. 124/32, PPH 1933, poz. 1112; z dnia 3 listopada 1933 r. - 19 stycznia 1934 r. C III 45/33, Zb. Urz. 1934, poz. 359; z dnia 13 stycznia 1933 r. III. 2. C. 231/32, Zb. Urz. 1933, poz. 25; z dnia 28 czerwca 1935 r. C. III. 231/34, PPH 1936, poz. 1465; z dnia 28 czerwca 1935 r. C. II 559/35, PPH 1935, poz. 1443). Kontynuacją tego

jednolitego stanowiska prezentowanego także w doktrynie była uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1993 r. III CZP 7/93, OSNCP 1993, nr 11, poz.199, stwierdzająca, że wykładnia tekstu weksla nie jest wyłączona, w szczególności co do oczywistych błędów w pisowni, łączeniu lub odmianie poszczególnych wyrazów zawartych w treści weksla, a także uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, OSNC 1995, nr 12, poz.168, według której treść zobowiązania wekslowego ustala się na podstawie tekstu weksla. Nie może budzić wątpliwości, że wykładnia tekstu weksla może prowadzić do uściślenia znaczenia poszczególnych zwrotów, usunięcia oczywistych omyłek i błędów gramatycznych lub innych błędów językowych dotyczących reguł pisowni poszczególnych znaków graficznych, odmiany wyrazów, ich tworzenia i łączenia, itp. Kierując się tą regułą Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 stycznia 1998 r., CKN 431/97, OSNC 1998, nr 7-8, poz. 130, przyjął - uwzględnivszy cały tekst weksla, w którym nie wymieniono osoby trasata – że wydrukowane słowo „zapłac...” miało brzmieć „zapłacimy”, w konsekwencji uznał, że weksel ma charakter weksla własnego, zawierającego bezwarunkowe przyrzeczenie wystawcy zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej. Do tych trafnych uwag dodać należy - pamiętając o przyczynach uznania przez Sąd Apelacyjny weksla za nieważny – że o wykładni treści weksla decyduje także logiczne pojmowanie całości jego tekstu i wizerunku. W przypadku weksla, którego treść interpretowana jest w pierwszych latach XXI wieku, naniesioną na nim pismem ręcznym liczbę „2002” nie należy – ustalając rok wystawienia weksla - wiązać z wydrukowaną na formularzu weksla liczbą „19”, oznaczającą pierwsze dwie cyfry roku przypadającego w wieku XX. Interpretacja treści weksla nie uwzględniająca tej oczywistości doprowadza do nielogicznego i absurdalnego wniosku, że „weksel został wystawiony w dniu 19 września 200219 r.”, a zatem prawie dwieście tysięcy lat później, niż data jego wykupienia oraz data, w której sąd dokonał wykładni treści weksla. Logika oraz sens tekstu weksla uzasadniają tezę, że wydrukowaną na urzędowych blankietach wekslowych liczbę „19”, oznaczającą pierwsze dwie cyfry roku przypadającego w wieku XX, należy potraktować – dokonując wykładni treści weksla w zakresie daty jego wystawienia, pochodzącej z XXI wieku i wpisanej pismem ręcznym – jako nie istniejący element tekstu weksla.

Z przytoczonych względów oraz wobec tego, że Sąd Apelacyjny, uznając weksel za nieważny, nie rozpoznał zarzutów apelacyjnych, należało orzec, jak w sentencji (art. 393¹³ § 1 k.p.c. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy –

Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych,
Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).